

skanseny w Polsce

I. Parki Etnograficzne:

1. Park Etnograficzny Kultury Rzeszowskiej w Kolbuszowej,
2. Sądecki Park Etnograficzny w Nowym Sączu,
3. Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach Kiszewskich,
4. Nadwiślański Park Etnograficzny i Zamek Lipowiec w Wygielzowie,
5. Orawski Park Etnograficzny w Zubrzycy Górnej,
6. Wielkopolski Park Etnograficzny w Lednogórze-Dziekanowicach,
7. Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie,
8. Zielonogórski Park Etnograficzny w Ochli,
9. Łowicki Park Etnograficzny w Maurzycach,
10. Kurpiowski Park Etnograficzny im. Adama Chętnika w Nowogrodzie,
11. Park Etnograficzny Kultury Kujaw i Pomorza w Toruniu,
12. Kujawsko Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce.

II. Muzea budownictwa ludowego:

13. Muzeum Budownictwa Ludowego Warmii i Mazur w Olsztynku,
14. Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku,
15. Ośrodek Budownictwa Ludowego w Szymbarku,
16. Ośrodek Plenerowy Budownictwa Ludowego w Łowiczu,
17. Muzeum Budownictwa Ludowego w Wolsztynie,
18. Muzeum Budownictwa Ludowego w Holi k. Sosnowicy (woj. chełmskie)
19. Skansen Mazowiecko - Podlaski w Ciechanowcu,
20. Skansen "Pastewnik" w Przeworsku,
21. Muzeum Architektury Drewnianej w Suchej k. Siedlec,
22. Skansen w Gosławicach k. Konina,

III. Muzea wsi:

23. Muzeum Wsi Sieradzkiej w Sieradzu (w budowie),
24. Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie,
25. Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach,
26. Muzeum Wsi Pszczyńskiej w Pszczynie,
27. Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu,
28. Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu,
29. Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni,
30. Białostockie Muzeum Wsi w Jurowcach k. Białegostoku,
31. Muzeum Wsi Poświęckiej w Tykadłowie k. Kalisza,

IV. Muzea Specjalistyczne (Przemysłowo - Techniczne):

32. Skansen Pszczelarstwa w Swarzędzu,
33. Muzeum - Skansen Przemysłu Naftowego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce k. Krosna,
34. Skansen Pszczelarski w Szreniawie,

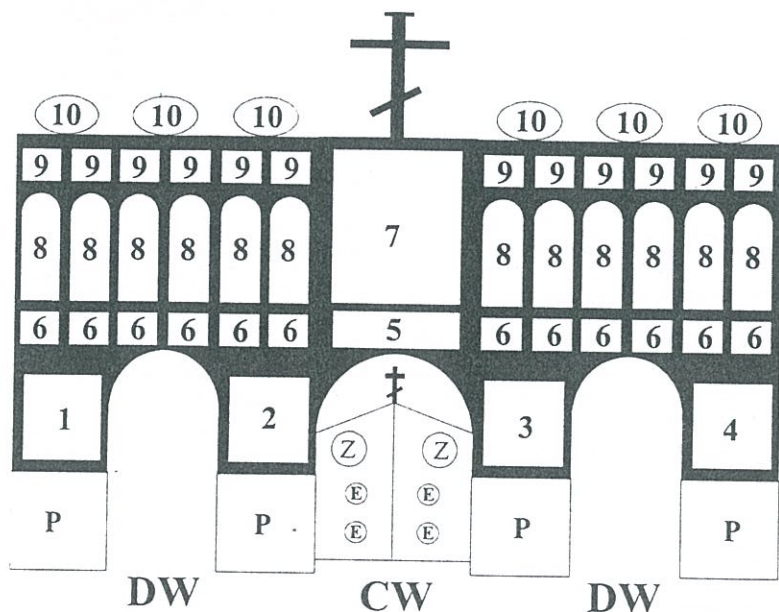
V. Muzea Archeologiczno-Etnograficzne:

35. Rezerwat Archeologiczno-Historyczny Kultury Łużyckiej w Biskupinie,
36. Muzeum Kultury Ludowej w Osieku n. Notecią,
37. Grodzisko Ślężan w Będkowicach k. Sobótki,

VI. Zagrody "in situ":

40. Zagroda Sitarsko-Zamojska w Biłgoraju,
41. Zagroda Czernikiewiczów w Bodzentynie k. Kielc,
42. Zagroda Słowińska w Klukach k. Stupska,
43. Zagroda Wiejska w Kakoninie k. Kielc,
44. Pasterska wieś letnia w Jurgowie k. Bukowiny Tatrzańskiej,
45. Skansen w Kaszczorku k. Torunia,
46. Zagroda Chłopska w Nadolu k. Żarnowca,
47. Muzeum - Zagroda Wincentego Witosa w Wierzchosławicach k. Tarnowa,
48. Muzeum-Zagroda Felicji Curyłowej w Zalipiu k. Tarnowa,
49. Zagroda Kurpiowska w Kadzidle k. Ostrołęki,
50. Kaszubska zagroda w Sominach k. Bytowa,
51. Polana Pasterska Tatr Polskich w Witowie k. Chochołowa,
52. Chałupa podcieniowa w Starej Świętej k. Złotowa.

Ikonostas typu karpackiego

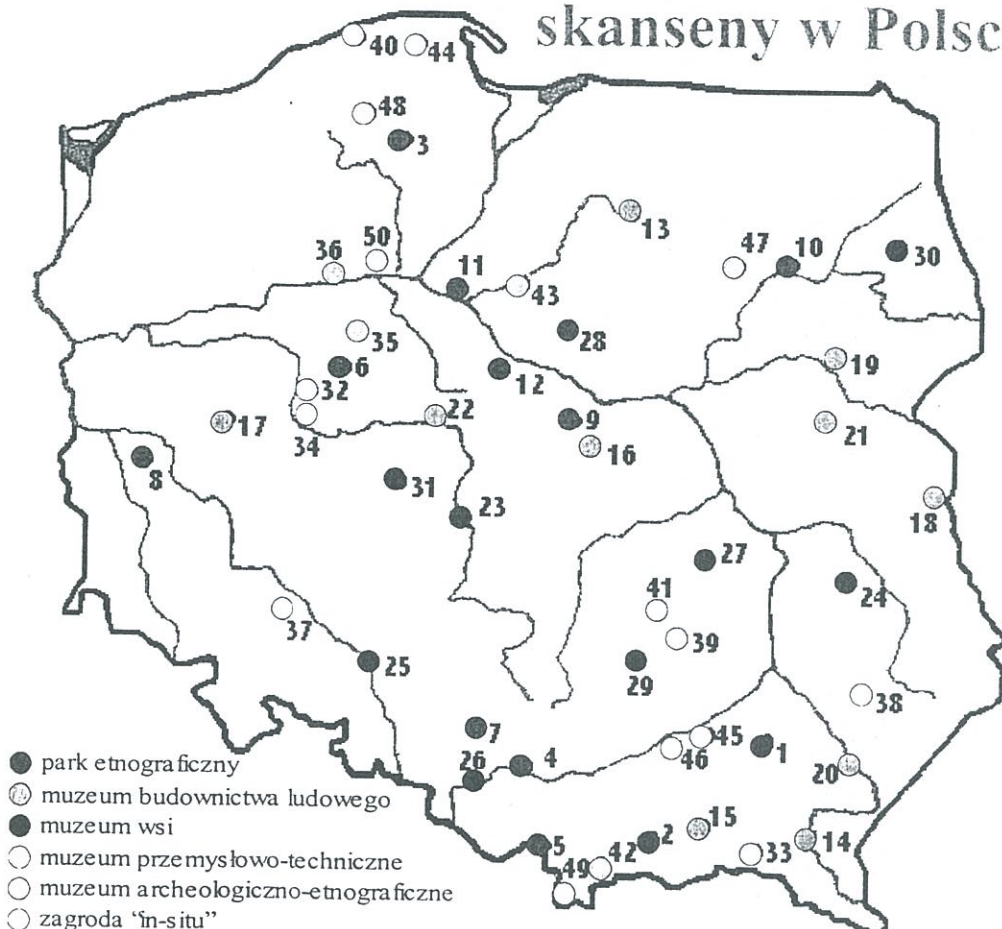

Chrystus Pantokrator (Wszeczwładca): frontalnie, z brodą i długimi włosami. Głowa otoczona nimbem krzyżowym. Prawa ręka błogosławi, lewa trzyma otwartą księgę z tekstem z Ew. Św. Jana (rozdz. 8,12);
 Deesis: Chrystus Tronujący w majestacie w otoczeniu Matki Boskiej i Jana Chrzciciela (w pustelniczej włosiennicy) zwróconych ku Niemu w postawie błagalnej z pochylonymi głowami i wyciągniętymi rękoma;
 Chrystus Wielki Archirej (Kapłan - Król): Chrystus siedzący na tronie w stroju arcybiskupim i w koronie;
 Mandylion: twarz Chrystusa o szeroko otwartych oczach, na tle chusty (często trzymanej przez Archaniołów);
 Hodigitria - Matka Boska z Dzieciątkiem: w półpostaci, trzymająca na lewej ręce Dzieciątko, prawą wskazującą Króla Świata (przykład: MB Częstochowska);
 Eleusa - Matka Boska z Dzieciątkiem: czule przytula obydwoma rękoma Dzieciątko, opierając twarz o jego policzek;
 Św. Mikołaj: biskup małaazjatyckiej Miry, przedstaw. frontalnie w stroju liturgicznym, zwykle z ascetycznym obliczem o cienkim długim nosie, małych wąskich ustach i wysokim czole. Prawą ręką błogosławi, w lewej trzyma otwartą księgę z Ewangelią;
 Św. Paraskewa: męczennica, frontalnie w zielonej sukni i czerwonym płaszczu, z krzyżem greckim w prawej ręce, lewa na wysokości piersi z palcami skierowanymi ku górze

- CW: Carskie wrota;
- DW: Diakońskie wrota;
- Z: Zwiastowanie (najczęściej na jednej ikonie Archanioł Gabriel, na drugiej Matka Boża);
- E: Ewangelisci (często symbolicznie: człowiek - Św. Mateusz, lew - Św. Marek, byk - Św. Łukasz, orzeł - Św. Jan);
- P: Predelle ze scenami ze Starego Testamentu;
- 1-4: Cztery ikony namiestne (główne):
  - 1- ikona patrona kraju lub Świętego szczególnie czczonego w danym rejonie (przeważnie Św. Mikołaj);
  - 2- Matka Boża z Dzieciątkiem (Hodigitria lub Eleusa);
  - 3- Chrystus nauczający (przeważnie Pantokrator);
  - 4- Ikona Chramowa, przedstawiająca Świętego lub Świętą, pod którego wezwaniem konsekrowano cerkiew;
- 5: Ostatnia wieczerza (czasem Mandylion);
- 6: Prazdniki, tzn. 12 małych ikon przedst. święta roku kościelnego w układzie chronologicznym;
- 7: Deesis (Chrystus Tronujący w otoczeniu Marii i Jana Chrzciciela);
- 8: Dwunastu Apostołów;
- 9: Ikony Proroków lub Ojców Kościoła;
- 10: Patriarchowie ze Starego Testamentu.

skanseny w Polsce

Joanna Flasińska
www.ikz.edu.pl/biblioteka/katalog/dyplom/Skanseny

Park etnograficzny - dowolna prezentacja architektury ludowej w terenie,

Muzeum budownictwa ludowego - zobrazowanie różnych typów architektury ludowej jednego lub kilku regionów etnograficznych,

Muzeum wsi - rekonstrukcja tradycyjnego układu wsi oraz pełna prezentacja zarówno kultury ludowej jak i techniczno-gospodarczego rozwoju kultury rolnej,

Muzeum przemysłowo-techniczne - eksponuje zabytki techniki oraz dawne obiekty przemysłowe,

Muzeum archeologiczno-etnograficzne - prezentuje oryginalną architekturę odtworzoną lub jako wykopalisko,

Zagroda "in situ" - pojedyncze obiekty, bądź też całe zespoły architektury ludowej pozostawione w miejscu swojego powstania, w naturalnym, autentycznym otoczeniu i krajobrazie zaadoptowane odpowiednio do współczesnej funkcji użytkowej.